

Socialstyrelsen

Årsstatistik 2015

Centre for voksne med senfølger efter
seksuelle overgreb i barndommen

Publikationen er udgivet af
Socialstyrelsen
Edisonsvej 18, 1.
5000 Odense C
Tlf: 72 42 37 00
E-mail: info@socialstyrelsen.dk
www.socialstyrelsen.dk

Forfatter: Socialstyrelsen
Udgivet december 2016

Download eller se sti til rapporten på www.socialstyrelsen.dk.
Der kan frit citeres fra rapporten med angivelse af kilde.

Digital ISBN: 978-87-93407-43-5

Indhold

Forord	4
Indledning	4
Begrebsafklaring	4
Nøgletal og hovedtendenser	5
Senfølgecentre	6
Køn	7
Alder	7
Rådgivning	8
Rådgivningsform	8
Behandling	9
Behandlingsforløb	9
Hvad kendetegner personer i behandling	9
Bopæl	9
Civilstatus.....	9
Arbejdsmarkedstilknytning.....	10
Andre rådgivnings- og behandlingsmuligheder	11
Rådgivning	11
Henvi sning til psykologbehandling via den privatpraktiserende læge	11
Henvi sning til psykologbehandling via kommunen.....	11
Datagrundlag	11

Forord

Rapporten er udarbejdet af Socialstyrelsen november 2016.

Formålet med rapporten er at formidle viden om det arbejde, der udføres i de senfølgecentre, der tilbyder rådgivning og psykologisk behandling til voksne med senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen (herefter omtalt senfølgecentre).

Socialstyrelsen har fra 2005 til 2015 indhentet oplysninger fra senfølgecentre¹. Denne rapport omhandler personer, som i 2015 enten modtog rådgivning og/ eller psykologisk behandling på et af senfølgecentre.

Rapporten omfatter viden om aktiviteterne (rådgivning og psykologisk behandling) på senfølgecentre, og hvad der kendetegner målgruppen voksne med senfølger.

Målgruppen for rådgivning er både voksne, der har været udsat for seksuelle overgreb i deres barndom, og pårørende og fagpersoner. Målgruppen for behandling er voksne, der har været udsat for seksuelle overgreb i deres barndom.

Rapporten retter sig især mod fagpersoner, der arbejder med senfølger efter seksuelle overgreb, men kan læses af alle med interesse for området.

Indledning

Rapporten beskriver aktiviteter på senfølgecentre dvs. omfanget af henvendelser og den psykologiske behandling, der tilbydes voksne med senfølger. Ligeledes beskrives de personer, der har gjort brug af rådgivningen og/eller den psykologiske behandling.

Begrebsafklaring

- I rapporten defineres personer med senfølger som voksne over 18 år, der har været udsat for seksuelle overgreb i barndommen. I rapporten omtales de kvinder og mænd, der i 2015 modtog rådgivning og/eller psykologisk behandling på et af senfølgecentre, som brugere.
- Senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen kan ikke karakteriseres ved en bestemt diagnose eller et bestemt syndrom. Senfølger er derimod kendetegnet ved en lang række sociale og psykiske vanskeligheder, herunder posttraumatisk stressforstyrrelse (PTSD), angst og depression. Derudover kan nævnes lavt selvværd, tvangsforestillinger, problemer med

---

¹ På side 11-12 beskrives datagrundlaget for rapporteringen.

krop og seksualitet, selvskadende, suicidal eller seksualiseret adfærd, spiseforstyrrelser og stofmisbrug.

- I rapporten skelnes mellem rådgivning og behandling:
  - Rådgivning kan enten være givet til brugeren, dennes pårørende, bekendte, kollegaer eller til en fagperson, fx en sagsbehandler i kommunen, en læge eller en misbrugsbehandler.
  - Behandling har forskellig karakter på tværs af de enkelte senfølgecentre. Generelt er der tale om psykologisk og/eller psykoterapeutisk behandling, der foregår individuelt eller i gruppe. Behandling omfatter desuden typisk flere samtaler og er nogle steder omtalt som behandlingsforløb.

Nøgletal og hovedtendenser

Antal: I 2015 blev der registeret 1562 rådgivninger og 423 behandlingsforløb i senfølgecentre². 82 procent af rådgivningerne og 76 procent af behandlingsforløbene fandt sted i de regionale senfølgecentre. Disse udgør 3 af de i alt 10 senfølgecentre som er med i rapporteringen. Disse præsenteres på næste side.

Rådgivnings- og behandlingsform: Størstedelen af rådgivningerne (60 procent) foregik ved telefonisk henvendelse. Den primære behandlingsform var individuel terapi, som indgik i 88 procent af behandlingsforløbene.

Køn: Der var forholdsvis få mænd, der modtog rådgivning og/eller behandling på senfølgecentre. Således blev kun 19 procent af rådgivningerne og behandlingerne givet til mænd, mens de i 81 procent af tilfældene blev givet til kvinder.

Alder: Den gennemsnitlige alder for personer, der henvendte sig til senfølgecentre for at få rådgivning, var 36 år, mens gennemsnitsalderen for personer, der begyndte et behandlingsforløb, var 38 år.

Arbejdsmarkedstilknytning: Sammenlignet med den danske befolkning havde den samlede andel af personer i psykologisk behandling en svagere arbejdsmarkedstilknytning. 33 procent var i beskæftigelse, mens 50 procent var udenfor arbejdsstyrken.

---

² Der er ikke tale om unikke personer, da personen kan have modtaget rådgivning eller behandling flere gange inden for det samme år.

Senfølgecentre

Der indgår 10 senfølgecentre i rapporteringen fordelt på følgende:

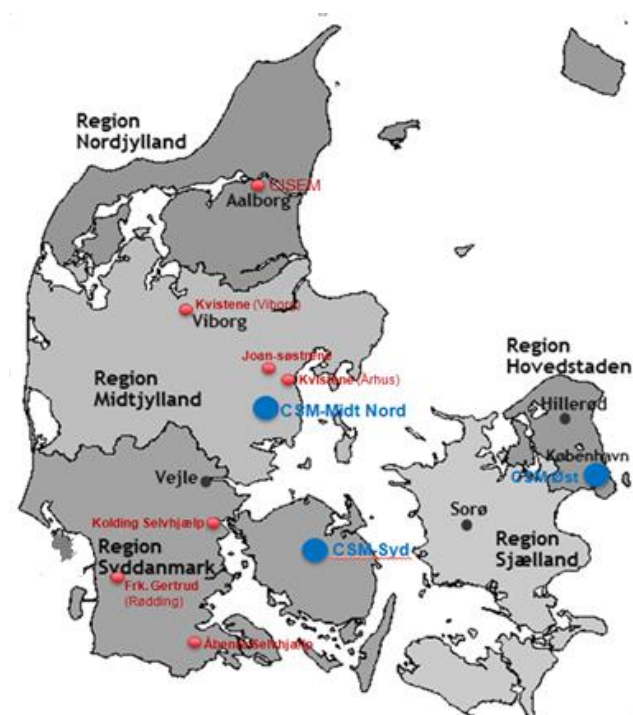
- Tre regionale senfølgecentre
- Syv frivillige senfølgecentre

De tre regionale senfølgecentre var i 2015 midlertidigt satspuljefinansieret, men har i 2016 fået permanent bevilling fra satspuljen. De frivillige senfølgecentre er finansierede gennem offentlige tilskud, private donationer og brugerbetaling.

De regionale senfølgecentre er placeret i København, Århus og Odense og består alle af en frivillig enhed, der tilbyder rådgivning, herunder cafétilbud, en socialrådgivningsdel og en behandlingsdel. Rådgivning og behandling er gratis.

De frivillige senfølgecentre ligger alle i Jylland. De bemannes typisk af ulønnet og frivillig arbejdskraft. Alle senfølgecentre yder rådgivning, mens få tilbyder psykologisk behandling.

Danmarkskortet nedenfor viser, hvordan senfølgecentre er geografisk placeret.

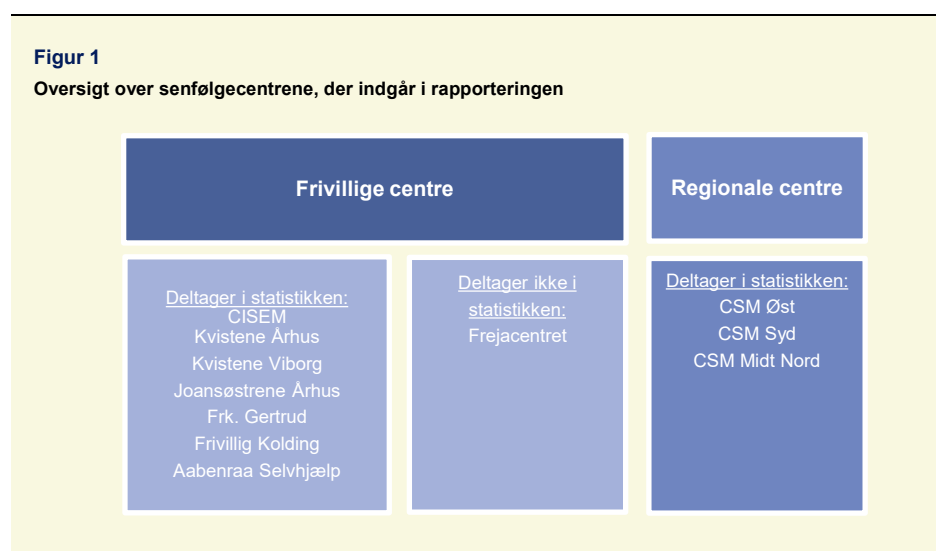
De røde prikker på Danmarkskortet viser placeringen af de frivillige senfølgecentre, mens de blå prikker viser placeringen af de regionale senfølgecentre.

Senfølgecentre er indbyrdes forskellige hvad angår størrelse og tilbud. Tilbuddene omfatter bl.a. bisidderstøtte, undervisning/vidensformidling til fagpersoner, åbne

arrangementer, behandling mv. I nogle af senfølgecentre er tilbuddene gratis, mens andre senfølgecentre opkræver delvis betaling for den hjælp, der ydes.

Nedenfor i figur 1 er senfølgecentre fordelt efter type og inddelt efter, hvem der indgår i denne rapportering.

Figur 1. Oversigt over senfølgecentre, der indgår i rapporteringen.

Som vist i figur 1, bidrog tre regionale senfølgecentre og syv frivillige senfølgecentre med oplysninger til denne rapportering. Det er frivilligt, om de frivillige senfølgecentre vil medvirke til rapporteringen af deres aktivitet.

Hvem bruger senfølgecentre?

Størstedelen af henvendelserne, som førte til rådgivning, kom fra personer med senfølger (77 procent). En mindre andel af henvendelserne kom fra pårørende (8 procent) og fagpersoner (12 procent). 2 procent af henvendelserne kom fra andre personer.

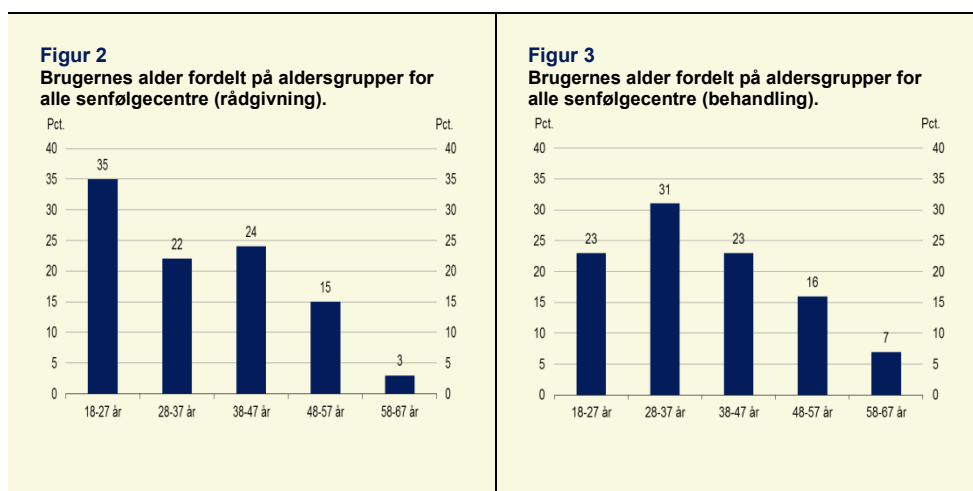
Køn

Der var forholdsvis få mænd, der modtog rådgivning og/eller behandling på senfølgecentre. Således blev kun 19 procent af rådgivningerne og behandlingerne givet til mænd, mens de i 81 procent af tilfældene blev givet til kvinder.

Alder

Den gennemsnitlige alder, for de personer som benyttede sig af rådgivning, var 36 år, mens den for personer, som modtog behandling, var 38 år.

I figur 2 og 3 er brugernes alder vist for alle senfølgecentre fordelt på aldersgrupper.

Anm.: *Figur 2: 0 % af brugerne, svarende til 6, var 68 år eller derover. Procenterne summerer ikke til 100 grundet afrundinger. *Figur 3: 0 % af brugerne, svarende til 2, var 68 år eller derover.

Som det ses i figur 2, var den største gruppe mellem 18-27 år (35 procent), når det drejede sig om rådgivning. Når det drejede sig om behandling, var den største gruppe mellem 28-37 år (31 procent) jf. figur 3.

Samlet set var mere end halvdelen af de brugere, der modtog enten rådgivning eller behandling, under 38 år (52 procent). Det svarer til 985 personer ud af 1871 personer.

Rådgivning

I 2015 var der samlet set registreret 1562 henvendelser, som førte til rådgivning.

Rådgivningerne i de regionale senfølgecentre udgjorde tilsammen 82 procent af det samlede antal rådgivninger, hvor det regionale center i København, CSM Øst, havde 704 rådgivninger, svarende til 45 procent, af det samlede antal rådgivninger.

Af de frivillige senfølgecentre havde senfølgecentret Kvistene Viborg flest henvendelser svarende til 8 procent af det samlede antal rådgivninger. Fire af de frivillige senfølgecentre (Joansøstrene, CISEM, Frivillig Kolding samt Åbenrå Selvhjælp) registrerede hver især under 20 henvendelser.

Rådgivningsform

Rådgivning omfatter frivillig rådgivning, socialrådgivning og visitation til behandling.

Den primære rådgivningsform var telefonisk (60 procent af det samlede antal rådgivninger), mens en mindre del af rådgivningen foregik ved personligt fremmøde (22 procent af de samlede rådgivninger). En lille del af rådgivningerne foregik over e-mail (11 procent) og chat (6 procent).

Behandling

Til denne rapport har de tre regionale senfølgecentre samt to frivillige senfølgecentre, Kvistene Århus og Viborg angivet, at de har ydet behandling.

Senfølgecentrene havde samlet set registreret 423 behandlingsforløb i 2015.

76 procent af behandlingsforløbene fandt sted i de tre regionale senfølgecentre, mens 24 procent fandt sted i de to frivillige senfølgecentre.

Behandlingsforløb

Behandlingsforløbene bestod primært af individuel terapi (88 procent af det samlede antal), mens en mindre del af behandlingsforløbene bestod af gruppeterapi (12 procent af det samlede antal). Ingen modtog parterapi.

Det gennemsnitlige antal behandlingssamtaler var 30 pr. behandlingsforløb, og i gennemsnit blev 19 behandlingssamtaler pr. behandlingsforløb afviklet i 2015.

CSM Syd havde i gennemsnit flest behandlingssamtaler pr. behandlingsforløb i 2015 (25 behandlingssamtaler), efterfulgt af Kvistene Århus, som i gennemsnit havde 24 behandlingssamtaler pr. behandlingsforløb.

Hvad kendetegner personer i behandling

Bopæl

Størstedelen af de personer, der startede et behandlingsforløb i de regionale senfølgecentre, var bosat i landets tre største kommuner; København (12 procent), Århus (13 procent) og Odense (18 procent), hvor også de regionale senfølgecentre er placeret.

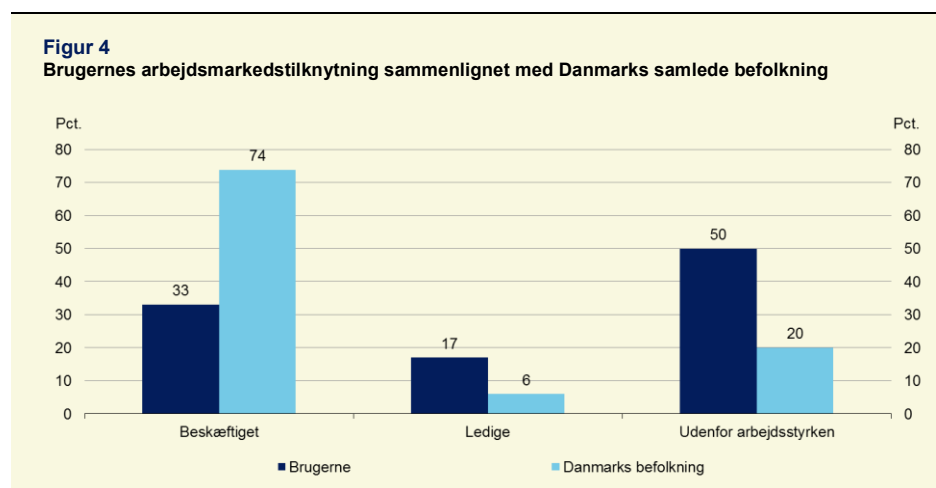
Civilstatus

Halvdelen af personer i behandling havde en ægtefælle, en samlever eller en kæreste, mens den resterende halvdel ikke havde. Lidt over halvdelen af personer i behandling havde børn (55 procent).

Arbejdsmarkedstilknytning

Sammenlignet med den samlede danske befolkning havde personer, der modtog behandling på et senfølgecenter, en svagere tilknytning til arbejdsmarkedet.

I figur 4 nedenfor fremgår brugernes arbejdsmarkedstilknytning sammenlignet med den samlede danske befolkning.

Anm.: Tallene for Danmarks befolknings arbejdsmarkedstilknytning tager afsæt i Danmarks Statistiks Arbejdskraftundersøgelsen, 4. kv. 2015. *Beskæftiget er dem, der minimum har én times arbejde om ugen. De ledige er de ubeskæftigede aktivt jobsøgende, der kan tiltræde job inden for to uger. Alle øvrige personer er uden for arbejdsstyrken.

Som det fremgår af figuren, var 33 procent af brugerne i beskæftigelse i år 2015 sammenlignet med 74 procent for den samlede befolkning. Endvidere ses det, at 50 procent af brugerne var udenfor arbejdsstyrken, sammenholdt med 20 procent for den samlede befolkning.

Andre rådgivnings- og behandlingsmuligheder

Rådgivning

VISO (Den Nationale Videns- og Specialrådgivningsorganisation) rådgiver borgere, kommuner, institutioner og tilbud, når der er behov for supplerende ekspertise, viden og erfaring på det sociale område og på specialundervisningsområdet.

VISO modtager årligt omkring 100 henvendelser om senfølger efter seksuelle overgreb i barndommen (VISO, 2016).

Henvisning til psykologbehandling via den privatpraktiserende læge

Ifølge Sundhedslovens § 69 er det muligt at få psykologbehandling med økonomisk tilskud. Henvisningen sker via en privatpraktiserende læge.

Henvisning til psykologbehandling via kommunen

I henhold til Servicelovens § 102 kan kommunen give tilbud af behandlingsmæssig karakter, når dette er nødvendigt for at bevare eller forbedre den pågældendes fysiske, psykiske eller sociale funktion. Betingelsen er, at behandlingen ikke kan opnås gennem de behandlingstilbud, der tilbydes efter anden lovgivning f.eks. via Sundhedslovens § 69.

Datagrundlag

Rapporteringen er baseret på data fra følgende to spørgeskemaer, som er udfyldt af medarbejdere på senfølgecentre:

- **Henvendelseskema**
Formålet er at registrere alle henvendelser, der har ført til rådgivning. Det gælder henvendelser fra personer, der er over 18 år, pårørende og fagpersoner.
- **Behandlingskema**
Formålet er at registrere opstartede behandlingsforløb. Skemaet er mere omfattende end henvendelseskemaet og indeholder spørgsmål, der vedrører brugerens uddannelsesniveau, arbejdsmarkedstilknytning mv.

Nedenfor er vist udfyldelsen af type skemaer fordelt på senfølgecentre.

Tabel 1: Skematype fordelt på center

	Henvendelseskema	Behandlingskema
CSM Øst	x	x
CSM Syd	x	x
CSM Midt Nord	x	x
CISEM	x	
Kvistene Århus	x	x
Kvistene Viborg	x	x
Joansøstrene Århus	x	
Frk. Gertrud	x	
Frivillig Kolding	x	
Aabenraa selvhjælp	x	
Antal skemaer i alt	1562	423

Som det fremgår af tabel 1, har alle 10 senfølgecentre, som indgår i rapporteringen, udfyldt henvendelseskemaer. Samlet set betyder det, at datagrundlaget er baseret på 1562 registrerede rådgivninger. Bemærk, at den samme person kan henvende sig til senfølgecentre flere gange.

Det fremgår ligeledes af tabellen, at lidt mere end en fjerdedel af henvendelserne har ført til behandling (27 procent), svarende til 423 behandlingsforløb.

Fem senfølgecentre tilbyder behandling, og de har udfyldt i alt 423 behandlingsskemaer. Bemærk, at ét af de frivillige senfølgecentre, der tilbyder behandling (CISEM), ikke har registeret forløbene i 2015. Derfor indgår centeret ikke i rapporteringen af behandlingsforløb.